

VADER JOZEF DE HESYCHAST

GEESTELIJKE BRIEVEN

Vader Jozef de Hesychast Geestelijke brieven

Uitgeverij Orthodox Logos

Vader Jozef de Hesychast
Geestelijke brieven

Oorspronkelijke titel:

Ekfrasis Monachikès Empeirias

4e uitgave, 1992

Nederlandse vertaling: Klooster Moeder Gods Portaïtissa,
Trazegnies, België, 2013

© 2014, Uitgeverij Orthodox Logos, Nederland

ISBN: 979-8-66456-378-8 (Amazon)

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

VOORWOORD

Ik herinner mij dat ik negentien was toen ik op weg ging naar de Heilige Berg, de tuin van de Alheilige Moeder Gods. Die weg naar het monastieke leven werd mij gewezen door mijn deugdzame moeder die veel van monniken hield – zij werd trouwens zelf non met de naam Theophano.

Tijdens de eerste ellendige jaren van de Bezetting, toen ik de middelbare school moest opgeven om te werken, kwam een monnik van de Heilige Berg om te dienen in een van de twee kerken van de Oud-kalendristen in Volos. Hij was een leerling van oudvader Jozef de Hesychast, zoals men hem noemde. Deze hiëromonnik van de Athos werd voor mij in die periode een kostbare raadgever en hulp op mijn geestelijke levensweg. Hij werd mijn biechtvader en onder invloed van zijn verhalen en zijn raadgevingen begon ik in korte tijd te voelen dat mijn hart zich losmaakte van de wereld, aangetrokken door de roep van de Heilige Berg. En wanneer hij mij vertelde over het leven van oudvader Jozef, ontvlamde zich iets in mij, mijn gebed werd dan even vurig als mijn verlangen hem te leren kennen.

Toen dat ogenblik kwam, op 26 september 1947, nam een bootje ons op een mooie ochtend langzaam van de wereld naar de Heilige Berg: men zou kunnen zeggen van de oever van het vergankelijke naar die van de eeuwigheid.

Aan de halte van de Heilige Anna wachtte een eerbiedwaardige Oudvader mij op: vader Arsenios.

“Ben jij soms Jan uit Volos?” vroeg hij.

“Ja, geronda”, antwoordde ik, “maar hoe kent u mij?”

“Ach, zei hij, Oudvader Jozef heeft het gehoord van de eerbiedwaardige Voorloper. Die is hem vannacht verschenen en heeft hem gezegd: ‘Ik breng u een lammetje, plaats hem in uw omheining.’”

Ik legde mij toe te denken aan de eerbiedwaardige Voorloper, die mijn beschermheilige is, daar ik geboren ben op zijn geboortedag. Ik voelde mij vervuld van dankbaarheid voor zijn zorgzaamheid.

“Wel, Jan, laten wij gaan”, zei vader Arsenios, “de Oudvader wacht op ons.”

Wij begonnen te klimmen. Wat een sensaties! Niemand zou ze kunnen beschrijven.

Die avond in de kleine kapel van de eerbiedwaardige Voorloper, gegraven in de rots, maakte ik de metanie van mijn onderwerping. Daar, in het bleke licht van de kapel, maakte mijn ziel op haar manier kennis met de lichtende persoonlijkheid van mijn heilige Oudvader.

Ik was de jongste van de gemeenschap, wat betreft leeftijd maar ook geestelijk. Oudvader Jozef was een van de grootste geestelijke persoonlijkheden van de Heilige Berg in die tijd. Ik bleef twaalf jaar bij hem, want dit was het aantal jaren dat hij nog leefde. God oordeelde mij waardig hem te dienen tot aan zijn laatste adem. En hij was waardig gediend te worden, wegens zijn vele geestelijke werken en de heilige gebeden die hij ons naliet als een kostbaar geestelijk erfgoed. Ik leerde hem kennen als een ware theofoor en een eersterangs geestelijke generaal, gehard in de strijd tegen de hartstochten en de demonen. Men kon hem niet naderen, hoe men ook leed aan hartstochten, zonder genezen te worden. Men hoefde hem slechts te gehoorzamen.

Voor monniken plaatste hij in navolging van Christus, de gehoorzaamheid boven alles. Wat betreft de leken, plaatste hij liever het geestelijk gebed op de voorgrond, maar altijd onder leiding van beproefde gidsen. Want hij had vele geestelijke illusies gezien en hij vreesde ze. Hij zei: “Als u iemand ziet die geen raad vraagt of die de raad die men hem geeft niet in praktijk brengt, zult u zien dat hij binnenkort in geestelijke illusie valt.”

Hij was heel streng wat de regel betreft van ons ascetische leven. Hij hield met heel zijn ziel van “vasten, waken en gebeden.” Zijn brood en zijn eten waren altijd uitgemeten en hij nam geen vers eten als hij wist dat er iets over was van de vorige dag, of zelfs van twee dagen terug. Wat het eten van de jongeren betreft, was hij meer gematigd. Want hij zag zoveel lichamelijke zwakheid in ons, dat hij vond dat hij ons moest ontzien. Maar die toegeeflijkheid leek al zijn inschikkelijkheid opgebruikt te hebben: daarbuiten was hij heel veeleisend. Het is niet dat

hij fouten niet kon vergeven of zwakheden verdragen, maar hij wilde dat wij al onze krachten, zowel die van onze ziel als die van ons lichaam, gebruikten voor ascese. Want hij zei: “Alles wat wij niet aan God geven om er gebruik van te maken, dat zal de Ander gebruiken. Het is om die reden dat God ons het bevel gegeven heeft Hem te beminnen uit heel onze ziel en uit heel ons hart, opdat de Boze geen rustplaats vindt om in ons te blijven.”

Wij waakten iedere nacht. Het was onze regel. Hij eiste dat wij zouden strijden, zelfs ons bloed vergieten, tegen de slaap en de slechte gedachten. Hijzelf waakte in de duisternis van zijn kleine cel, met als onafscheidelijke gezelschap het ononderbroken geestelijk gebed.

Al was hij in zijn cel, hij scheen toch te weten wat erbuiten gebeurde: hoe het met ons ging en hoe wij ons redden. Met een enkele oogopslag las hij onze gedachten, en als hij merkte dat wij behoefte hadden aan een geestelijke stimulans, vertelde hij ons over verschillende daden verricht door Vaders van de Heilige Berg. Zijn verhalen waren vol charme, en als hij was begonnen te spreken, wilde men niet meer dat hij ophield. Maar ondanks zijn aangeboren aanleg als verteller, leek hij als hij er toe kwam ons te spreken over de verschillende toestanden van genade, dikwijls in verlegenheid te zijn omdat de arme menselijke woordenschat hem niet kon helpen die diepe begrippen uit te drukken. Het leek alsof hij dan zonder stem was, ver van ons verwijderd, niet in staat te spreken over wat zich bevindt in het absolute onbekende, het lichtgevende, op de hoogste top van mystieke woorden; daar waar zich de simpele, absolute, onveranderlijke en onzegbare mysteriën bevinden van de goddelijke wetenschap (theologia).

Mijn Oudvader had geen theologie gestudeerd, maar hij sprak met veel diepte over theologie. In een van zijn brieven heeft hij geschreven: “Als de ware monnik, door gehoorzaamheid en in hesychia, zijn zinnen heeft gereinigd, zijn geest tot rust heeft gebracht en zijn hart gezuiverd heeft, dan ontvangt hij de genade en de verlichting van de kennis door helemaal lichtend te worden, helemaal geest, helemaal helder. De goddelijke wetenschap vloeit dan uit hem, zelfs zo, dat als drie mensen willen schrijven wat zij horen, zij niet de tijd zouden hebben deze stroom van genade te beschrijven die in golven opborrelt en in heel het lichaam vrede verspreidt en een totale stilstand van de hartstochten. Het hart vlamt op van goddelijke liefde en roept uit: “Bedwing, mijn Jezus,

de golven van Uw genade, want ik smelt als was.” En waarlijk, men smelt, want men kan het niet verdragen. De geest is dan vervoerd in contemplatie. Er heeft een vermenging plaats, de mens is veranderd en hij is nog slechts één met God, zo dat hij zichzelf niet meer kent of kan onderscheiden, zoals ijzer in de smeltoven, dat wanneer het brandend is nog slechts één is met het vuur.”

Als men deze woorden hoort, lijkt het dat de goddelijke wolk die verlicht wordt door het ongeschapen licht, hem noch onbekend noch onbereikbaar was, maar dat hij deze kende als plaats en wijze van Gods aanwezigheid, als een onzegbaar mysterie, als een schitterend en stralend licht. En dat alles omdat mijn Oudvader kon bidden. Dikwijls, na vele uren gebed van het hart, zagen wij dat zijn gezicht verheerlijkt en stralend was. Het is niet verbazend dat het licht waarin zijn ziel voortdurend baadde, soms ook zijn lichaam omringde. Bovendien is de aureool van de heiligen op iconen niets anders dan de weerspiegeling van het ongeschapen licht van de genade die in hen schittert en straalt als goud.

Opvallend was de zuiverheid van de Oudvader. Ik herinner mij dat als ik 's avonds in zijn kleine cel kwam alles heerlijk geurde. Ik rook dat alles wat hem omgaf doordrongen was van de geur van zijn gebed, dat niet slechts onze innerlijke maar ook onze lichamelijke zinnen beroerde. Als hij ons sprak over de zuiverheid van de ziel en het lichaam, nam hij altijd als voorbeeld onze Alheilige Moeder Gods: “Ik kan niet beschrijven” zei hij, “hoeveel onze Alheilige houdt van kuisheid en zuiverheid. Zijzelf is de enige zuivere Maagd, daarom wil zij en houdt zij ervan dat wij zo zijn. Bovendien is er voor God geen welriekender offer dan de zuiverheid van het lichaam die bereikt wordt in bloed en ten koste van een vreselijke strijd.” En hij eindigde met te zeggen: “Doet u dan geweld aan en zuivert uw ziel en uw lichaam, laat in uw geest geen enkele slechte gedachte toe.”

Wat betreft de stilte, hij zei geen enkel woord zonder noodzaak, vooral tijdens de Grote Vasten. In de tijd dat hij en vader Arsenios alleen woonden, zwegen zij de hele week. Zij spraken slechts vanaf de Vespers van zaterdag en de Completen van zondag, dan zwegen zij weer tot het einde van de week, en gebruikten tekens om iets te melden. Daar hij het grote geestelijke nut van de ascese van de stilte had vastgesteld, verbood hij ons ook onder elkaar te spreken, hij liet slechts toe dat wij de stilte

onderbraken in geval van absolute noodzaak. Als hij ons buiten ons hesychasterion stuurde voor een diaconie, verbood hij ons te spreken met wie dan ook. Ik herinner mij dat hij mij bij mijn terugkeer zorgvuldig ondervroeg om te zien of ik in gehoorzaamheid en in totale stilte was gebleven. Voor een ongehoorzaamheid van twee of drie woorden, was mijn eerste penitentie tweehonderd metanieën.

Maar die hemelse man wist met zoveel handigheid de hartstochten van zijn discipelen te genezen, dat het simpele feit bij hem te blijven voldoende was om van ons nieuwe mensen te maken. Er waren er weinig die bleven, terwijl velen slechts langskwamen. Het was voor niemand gemakkelijk bij hem te blijven. Wat mij, onwaardige, betreft: zijn vaderlijke liefde tuchtigde me dermate, dat het ongelooflijk zou lijken als ik het vertelde. Tijdens de twaalf jaren dat wij samen woonden, bijvoorbeeld, hoorde ik maar zelden mijn naam op zijn lippen. Om mij iets te zeggen of om mij te roepen, gebruikte hij alle beledigingen en alle adjectieven ter wereld die er bij hoorden. Maar wat een tederheid achter die spot en die overdrijvingen; wat een zuivere aandacht achter die beledigingen! En wat is mijn ziel hem nu erkentelijk voor die chirurgische ingrepen van zijn alzuivere tong!

Wij zijn nogal wat jaren in de woestijn gebleven¹. Maar wij zijn door de verschillende ontberingen bijna allemaal ziek geworden. De Oudvader werd tijdens zijn gebed ingelicht dat wij lager moesten gaan. Daar was het klimaat zachter en de moeite minder zwaar, zodat wij onze gezondheid terugkregen, behalve de Oudvader die heel zijn leven ziek was. Of het nu wegens het vasten was, of wegens de vermoeidheid van het waken, wegens het zweet van het gebed of van de verzoeking, in elk geval hij werd een en al wonde. Eens vroeg ik hem: “Geronda, waarom vast u nu nog steeds na zulk een uitputting?” Hij antwoordde: “Nu, mijn kind, vast ik opdat onze goede God u Zijn genade schenkt.”

¹ V. Efrem bedoelt hier de kluizenarij op de rotswand lager dan de skite van de Kleine Heilige Anna, waar V. Joseph en zijn discipelen onder grote moeilijkheden de ascese hebben beoefend voordat zij afdaalden naar Nea-Skiti, aan de rand van de zee, waar de Oudvader de laatste jaren van zijn aardse leven doorbracht.

Maar ondanks zijn ziektes en zijn lichamelijk lijden, voelde hij in zichzelf zulk een rijkdom en gelukzaligheid van ziel, dat hij moeite had ze te beschrijven en hij zei dat er in hem iets was als het Paradijs.

Uiteindelijk brak voor hem het ogenblik aan om te vertrekken. Hij had heel zijn leven op de dood gewacht, want zijn verblijf hier beneden was slechts strijd, moeite en lijden. Zijn ziel verlangde vurig naar rust, evenals zijn lichaam. Wat ons betreft, al had hij vanaf het begin de herinnering aan de dood stevig in ons geplant, zijn vertrouwelijkheid met “het vreeswekkende mysterie van de dood” maakte grote indruk op ons. Hij leek zich voor te bereiden op een feest, daar zijn geweten hem had ingelicht over de goddelijke barmhartigheid. Maar de laatste dagen weende hij meer dan anders. Oudvader Arsenios zei hem dan, om hem te troosten: “Geronda, u hebt zoveel moeite gedaan, u hebt heel uw leven zoveel gebeden, zoveel tranen gestort, en toch weent u?” De Oudvader keek hem aan en zuchtte: “Ja, vader Arsenios, alles wat je zegt is waar, maar ik ben maar een mens. Hoe weet ik of al wat ik gedaan heb mijn God bevalt? Hij is God; Hij oordeelt niet zoals wij mensen. En zal ik de kans krijgen om weer hier beneden te kunnen komen huilen? Dit is mijn laatste kans. Hoe meer men hier beneden rouwt en weent, hoe meer men getroost zal worden.”

Zijn liefde voor de Alheilige gaat de verbeelding te boven. Het was voor hem voldoende haar naam te noemen of hij stortte al tranen. Al een tijd was hij haar aan het smeken hem mee te nemen opdat hij zou kunnen rusten, en de Koningin van de wereld verhoorde hem. Zij lichtte hem een maand voor zijn vertrek in. De Oudvader riep mij toen en zei welke voorbereidingen we moesten maken. Wij wachtten.

De dag voor zijn ontslapping, 14 augustus 1959, kwam de heer Schoinas² uit Volos hem opzoeken, ze waren oude bekenden:

“Hoe gaat het, Geronda, hoe is het met uw gezondheid?” vroeg hij hem. “Morgen, Sotiris, ga ik naar het hemelse vaderland. Als je de klokken hoort, zul je je herinneren wat ik gezegd heb.”

’s Avonds tijdens de vigilie van het feest van de Ontslaping van de Moeder Gods, zong de Oudvader zoveel hij kon met de vaders. Tijdens de Goddelijke Liturgie, bij de deelname aan de Heilige Mysteryën, zei

² Een van de zeldzame uitgevers van patristieke en monastieke werken in die tijd.

hij: “Voedsel voor het eeuwige leven!” Het was zonsopgang van de 15e augustus. De Oudvader was gezeten op zijn kleine martelaarsstoeltje op de binnenplaats van onze kluizenarij, en wachtte op het uur en het ogenblik. Hij was zeker van de inlichting die de Alheilige hem had gegeven, maar toen hij de tijd zag voorbijgaan en de zon opkomen, leek hij verbaasd en voelde een soort angst omdat het zo laat werd. Het was het laatste bezoek van de Boze. Hij riep mij en zei: “Mijn kind, waarom talmt God mij op te nemen? De zon gaat op en ik, ik ben er nog!”

Omdat ik zag dat de Oudvader bedroefd en ongeduldig werd, zei ik moedig tegen hem: “Geronda, maak u geen zorgen, wij gaan nu bidden en u zult vertrekken.”

Zijn tranen hielden op. De vaders, allen met het gebedsnoer in de hand, zeiden vurig het gebed. Een kwartier was amper voorbij en hij zei: “Roep de vaders, dat zij hun metanie voor me komen maken, want ik ga weg.”

Wij maakten onze laatste metanie voor hem. Even later hief hij zijn ogen hemelwaarts en keek strak ongeveer twee minuten. Toen keerde hij zich naar ons, en vervuld van sereniteit en een onbeschrijfelijke geestelijke schittering zei hij tegen ons: “Alles is vervuld, ik ga, ik vertrek, zegen!”

En bij die laatste woorden keerde hij zijn hoofd naar rechts, opende en sloot zijn ogen en zijn mond twee of drie keer, en dat was alles. Hij gaf zijn ziel over in de handen van Hem Die hij vanaf zijn jeugd gezocht en gediend had.

Het was werkelijk een heilige dood. Het liet ons een gevoel na van opstanding. Wij waren in de tegenwoordigheid van een dode, en rouw was toepasselijk geweest; maar binnen in ons beleefden wij een opstanding. Die indruk verliet mij niet meer, en hij vergezelt de herinnering die ik bewaar van de heilige Oudvader van eeuwige gedachtenis.

Zijn leven zelf was voor ons zowel schriftelijk als mondeling een onderricht, want wij kenden uit eigen ervaring de kracht van zijn woorden. En omdat velen ons hebben gevraagd het onderricht van onze heilige Oudvader op schrift te zetten, geven wij hem dank zij dit huidige werk de kans zelf te spreken door zijn brieven.

Volgens de wereld was Oudvader Jozef ongeletterd, hij had amper het tweede jaar van de dorpsschool voltooid. Maar hij was een wijze in

goddelijke wetenschap, want hij was onderricht door God. De universiteit van de woestijn had hem geleerd wat wij voor alles nodig hebben: de hemelse werkelijkheden.

Wij weten dat de woorden van de Oudvader nuttig zullen zijn voor monniken, maar ook voor al diegenen die in de wereld “de goede strijd strijden” (1Tm 6,12). God alleen weet voor wie die brieven verder nuttig zullen zijn, het geschiede naar Zijn goedheid! Toch is zulk een onderricht niet gemakkelijk te begrijpen, want het eist een moedige geest, en is niet gemakkelijk in praktijk te brengen zonder geestelijke strijd en veel arbeid.

Wij danken al degenen die bijgedragen hebben aan deze uitgave en vragen voor hen de zegen van de gelukzalige Oudvader. Wij vragen nederig vergeving voor al onze tekortkomingen.

Archimandriet Efrem
Voormalige hegoemen van het Heilig Klooster Philotheou
op de Heilige Berg

EERSTE DEEL

BRIEVEN AAN MONNIKEN EN AAN GELOVIGEN IN DE WERELD

Brief 1

Aan een jonge man die vragen heeft gesteld over het Gebed.

Mijn beminde broeder in Christus, ik bid dat het goed met je gaat. Ik heb vandaag je brief gekregen en ik antwoord op al wat je mij schrijft. Er is helemaal geen tijd of moeite nodig om na te denken over wat ik je zal antwoorden.

Het geestelijk Gebed is voor mij als een beroep zoals iedereen dat uitoefent. In feite beoefen ik het al meer dan zesendertig jaar. Zodra ik aankwam op de Heilige Berg, ben ik op zoek gegaan naar kluizenaars die het Gebed beoefenden. Er waren er veel, dat is veertig jaar geleden. Het waren deugdzame mannen, de Oudvaders van toen. Ik heb er een als Oudvader genomen en ik heb van verschillende andere richtlijnen gekregen.

Het beoefenen van het geestelijk Gebed bestaat erin zich te dwingen om onophoudelijk het Gebed hardop te zeggen en zonder onderbreking. Vlug in het begin, om de geest niet de tijd te geven vorm te geven aan een gedachte die hem afleidt. Hecht je alleen maar aan de woorden: “Heer Jezus Christus, ontferm u over mij!” Als het gebed lange tijd hardop gezegd wordt, went de geest eraan en zegt het in stilte. Dan vindt je er plezier in, alsof je honing in je mond hebt. Je wilt het onophoudelijk zeggen. Als je ermee ophoudt, word je er erg bedroefd van.

Als de geest eraan gewend is en ermee verzadigd is – als hij het goed kent – stuurt hij het naar het hart. Want de geest bevoorraadt de ziel en zijn werk bestaat erin al wat hij ziet of hoort te doen neerdalen in het hart, het centrum van het lichamelijke en geestelijke vermogen van de mens, de troon van de geest. Als de biddende mens zijn geest beheerst en hem ervan weerhoudt zich wat dan ook in te beelden en zijn

aandacht alleen schenkt aan de woorden van het Gebed, dan laat hij het, terwijl hij licht ademt, neerdalen in zijn hart door een zekere dwang uit te oefenen en door zijn wil. Hij houdt het daar, als opgesloten, en zegt ritmisch het Gebed: “Heer Jezus Christus, ontferm U over mij!”

In het begin zegt hij meermalen het gebed, en haalt dan weer adem. Daarna, als de geest eraan gewend is in het hart te blijven, zegt hij het bij elke ademhaling. “Heer Jezus Christus” terwijl hij inademt, “ontferm U over mij” terwijl hij uitademt. Dit totdat de genade hem bezoekt en in zijn ziel begint te werken. Daarna is het het terrein van de contemplatie.

Men kan dus overal het Gebed zeggen: of men nu zit of ligt, en zelfs als men loopt of staat. “Bidt zonder ophouden, weest dankbaar in alles”, zegt de Apostel (1 Th 5,17-18). Het gaat er niet om alleen te bidden voor het slapen gaan. Men moet strijden: staande zowel als zittend. Als je moe bent, ga dan zitten; sta daarna weer op om niet in slaap te vallen. Dat is wat men de praxis noemt. Je toont zo je goede wil aan God; maar het hangt van Hem af of Hij je iets geeft of niet. Zijn genade is de kracht die alles doet. Zij is de werkende kracht.

Hoe de goddelijke liefde verschijnt en werkt, zul je leren door de geboden te onderhouden. Als je 's nachts opstaat om te bidden, als je een zieke ziet en er medelijden mee hebt, als je een weduwe met haar kinderen ziet, of oude mensen, en er medelijden mee hebt, dan bemint God je. Het is ook dan, dat jij Hem bemint. Hij bemint je als eerste, en verspreidt Zijn genade. Wij geven Hem ook terug wat van Hem is: “Het Uwe genomen uit het Uwe”³ geven wij U terug.

Als je dus tracht Hem alleen door middel van het Gebed te vinden, laat dan geen ademhaling zonder Gebed. Let er alleen maar op niet in te gaan op fantasiebeelden. Want het Goddelijke heeft geen vorm, heeft geen voorstelling, is zonder kleur; het is meer dan alle volmaaktheid. Het antwoordt niet op syllogismen. Het werkt in onze geest als een lichte bries (vgl. 1 Kon. 19,12).

De rouwmoedigheid komt als je je beseft hoeveel je God hebt bedroefd. Hij Die zo goed is, zo zachtmoedig, zo medelijdend, zo weldoend, en helemaal vervuld van liefde. Hij Die gekruisigd is en alles voor ons heeft

³ Aanroeping van de priester tijdens de Goddelijke Liturgie, juist voor de consecratie van de heilige Gaven.

ondergaan. Als je daarover mediteert en over al het andere dat de Heer voor ons heeft ondergaan, word je geleid tot rouwmoedigheid.

Als je dus het Gebed hardop en onophoudelijk kunt zeggen, kun je in twee of drie maanden de gewoonte verkrijgen. Dan zal de genade je overschaduwen en je verfrissen. Alleen moet je het hardop zeggen en zonder onderbreking. Als de geest het ontvangt, dan kun je je tong rust geven. En als de geest het loslaat, dan neemt de tong het weer over. Er is alleen dwang nodig voor de tong, totdat de tong er in het begin aan gewend is; daarna zal je geest het zonder moeite zeggen gedurende alle jaren van je leven.

Als je, zoals je zegt, naar de Heilige Berg komt, kom ons dan bezoeken. Maar dan zullen wij over andere dingen spreken. Je zult geen tijd hebben voor het Gebed. Je zult het gebed vinden als je geest rust heeft. Maar gezien je dan de kloosters zult bezoeken, zal je geest bezig zijn met alles wat hij hoort en ziet.

Ik ben er zeker van dat je uiteindelijk het Gebed zult vinden. Twijfel er niet aan. Je hoeft slechts rechtstreeks te kloppen op de deur van de goddelijke barmhartigheid en Christus zal je zeker opendoen, het omgekeerde is onmogelijk. Bemin Hem veel, om veel te ontvangen. Het belang van Zijn gift, groot of klein, hangt af van die van je liefde voor Hem.

Oudvader Jozef de Hesychast (1898-1959) is een van de belangrijkste persoonlijkheden in de Orthodoxe wereld van de twintigste eeuw. Hij zorgde ervoor dat op de berg Athos de hesychastische leefwijze weer werd nageleefd en het Jezusgebed werd beoefend. Veel discipelen had hij niet, maar zij die hem volgden werden belangrijke geestelijke figuren, die zijn onderricht verspreidden vanaf de heilige berg Athos over heel Griekenland en uiteindelijk over de gehele wereld.

Dit boek bevat, behalve eenentachtig brieven van hem aan monniken en leken, ook een lange brief aan een kluizenaar. Deze brief is een complete geestelijke verhandeling op zich. Vader Jozef was een ware geestelijke vader voor velen en hij wist voor ieder het juiste woord te vinden. Zijn brieven behandelen vele soorten problemen en iedere lezer die moeilijkheden ervaart of het verlangen kent naar geestelijke groei, vindt hier een antwoord en goede raad.

Uitgeverij Orthodox Logos

ISBN: 979-8-66456-378-8 (Amazon)

Nederland

ISBN 978-94-92224-03-3

9 789492 224033 >